

D O M

afsagt den 7. november 2006 af Vestre Landsrets 7. afdeling
(dommerne Fritse Hove, John Lundum og Hans-Jørgen Nymark
Beck (kst.)) i 1. instanssag
V.L. B-2573-04

Sagsøger 1 (Sgr. 1)

og

Sagsøger 2 (Sgr. 2)

(begge advokat Niels Erik Hansen, Sønderborg)

mod

Flygtningenævnet

og

Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integration

(begge Kammeradvokaten ved advokat Mikkel Holm Nielsen, Kø-
benhavn).

Påstande

Denne retssag er anlagt den 18. november 2004.

Sagsøgerne, **Sgr. 1** og **Sgr. 2**, har nedlagt følgende på-
stande:

Over for Flygtningenævnet:

Flygtningenævnets afgørelse af 14. august 2003, hvorved sagsøgerne blev meddelt afslag på opholdstilladelse i medfør af udlændingelovens § 7, stk. 1 og 2, ophæves.

Flygtningenævnet har principalt påstået søgsmålet afvist fra domstolene og har subsidiært påstået frifindelse.

Over for Flygtningenævnets afvisningspåstand har sagsøgerne påstået retssagen fremmet ved domstolene.

Afvisningsspørgsmålet er udskilt til særskilt behandling, jf. retsplejelovens § 253.

Over for Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integration (herefter Integrationsministeriet):

Integrationsministeriets afgørelse af 22. juni 2004, hvorved sagsøgerne blev meddelt afslag på opholdstilladelse i medfør af udlændingelovens § 9, stk. 2, nr. 5, og § 9 b, stk. 1, ophæves.

Integrationsministeriet har nedlagt påstand om frifindelse.

Sagsfremstilling

Sagsøgerne indrejste sammen med ægteparrets to børn født i henholdsvis 1993 og 1996 i Danmark den 4. juni 1999 fra Kosovoprovinsen i Forbundsrepublikken Jugoslavien og fik midlertidig opholdstilladelse i medfør af § 1 i lov om midlertidig opholdstilladelse til nødstedte fra Kosovo-provinsen i Forbundsrepublikken Jugoslavien (herefter Kosovo-nødloven). Denne midlertidige opholdstilladelse blev efterfølgende for-

långet til den 4. juni 2000.

Den 16. juni 2000 traf Udlændingestyrelsen afgørelse om repatriering af sagsøgerne og deres nu tre børn, efter at ægteparret havde fået yderligere et barn i 2000. I afgørelsen står der bl.a. følgende:

"Udlændingestyrelsen har nu behandlet din ansøgning om økonomisk hjælp til at vende tilbage til Kosovo (i henhold til Kosovonødlovens regler om hjælp til repatriering, Lov nr. 251 af 28. april 1999).

Styrelsen kan oplyse, at din ansøgning om hjælp til repatriering til Kosovo er imødekommet.

...

Fortryder du og din familie hjemrejsen

Du og din familie kan kun modtage økonomisk hjælp til repatriering én gang.

Da din og din families opholdstilladelse udløb d. 4. juni 2000, dvs. før jeres udrejse af Danmark, skal styrelsen gøre opmærksom på, at din og din families opholdstilladelse bortfalder ved jeres repatriering, jvf. Kosovo-nødlovens § 18, stk. 2, jvf. stk. 1.

..."

Ved breve af 29. juni 2000 traf Udlændingestyrelsen afgørelser om, at sagsøgernes opholdstilladelse i henhold til Kosovonødloven ikke kunne fornyes. Samtidig meddelte Udlændingestyrelsen sagsøgerne afslag på opholdstilladelse i medfør af udlændingelovens § 9, stk. 2, nr. 5.

I afgørelsen vedrørende **Sgr. 1** står der bl.a. følgende:

"...

Udlændingestyrelsen skal meddele dig, at Udlændingestyrelsen ikke har mulighed for at forny din opholdstilladelse i Danmark efter Kosovonødloven.

Det skyldes, at din opholdstilladelse efter Kosovonødloven er udløbet den 04. juni 2000, det vil sige efter den 3. juni 2000, hvor lov nr. 427 af 31. maj 2000 (Ophævelse af Kosovonødloven), er trådt i kraft, jf. § 4, stk. 2, i samme lov.

Afslag på opholdstilladelse efter udlændingelovens § 9, stk. 2, nr. 5.

I følge bemærkningerne til lov nr. 427 af 31. maj 2000 (Ophævelse af Kosovonødloven) skal Udlændingestyrelsen tage stilling til, hvorvidt du kan få opholdstilladelse efter udlændingelovens § 9, stk. 2, nr. 5.

Udlændingestyrelsen har besluttet at give dig afslag på opholdstilladelse efter udlændingelovens § 9, stk. 2, nr. 5.

Begrundelse for afslaget på opholdstilladelse efter udlændingelovens § 9, stk. 2, nr. 5

For at få opholdstilladelse efter udlændingelovens § 9, stk. 2, nr. 5, er det bl.a. en betingelse, at udlændingen må antages at have behov for midlertidig beskyttelse i Danmark.

Opholdstilladelse vil kunne gives på grundlag af UNHCR's vurdering af det fortsatte beskyttelsesbehov.

Det fremgår således af UNHCR's seneste anbefalinger af 24. marts 2000, at det på baggrund af etableringen af KFOR sikkerhedsstyrker i hele Kosovo-provinsen og opbygningen af en civil FN-administration UNMIK i Kosovo er UNHCR's opfattelse, at de fleste Kosovo-albanere ikke længere har et umiddelbart behov for beskyttelse og derfor er i stand til at vende hjem i sikkerhed.

Af UNHCR's anbefalinger af 24. marts 2000 fremgår det, at enkeltpersoner tilhørende særligt sårbare kategorier bør have forlænget deres ophold af humanitære grunde, indtil der kan tilvejebringes særlige og koordinerede ordninger fra sag til sag for at lette deres tilbagevenden.

UNHCR peger på følgende kategorier:

- Handicappede og syge, eller familier med handicappede eller syge medlemmer
- Uledsagede ældre
- Uledsagede mindreårige
- Enlige kvinder med børn, særligt dem uden slægtninge i Kosovo

Efter en gennemgang af din sag finder styrelsen ikke, at du opfylder betingelserne for at blive meddelt opholdstilladelse efter bestemmelsen.

Styrelsen har ved afgørelsen lagt vægt på, at du efter det i sagen oplyste ikke falder ind under en af de ovennævnte grupper.

Styrelsen bemærker, at du og din familie ønsker at repatriere til Kosovo. Styrelsen skal i den forbindelse meddele, at du og din familie har fået plads på flyafgangen til Kosovo den 18.07.2000.

..."

Kriminalkommissær **Person 1**, Rigspolitichefen, Afdeling E, har i en beretning af 27. juli 2006 vedrørende et besøg i Kosovo fra 24. - 26. juli 2000 med henblik på etablering af procedure ved tvangsmæssig udsendelse af personer til Kosovo bl.a. skrevet følgende:

"...

tirsdag den 25. juli 2000 kl. 1030 møde med:

UNCHR
ved Deputy Head of Protection
Person 2

...

Hun orienterede om den generelle situation og om situationen for hjemvendte personer fra Kosovo.

Hun anmodede også om, at minoriteter og svage grupper som syge, ældre ikke blev tilbagesendt på nuværende tidspunkt. UNHCR overvåger tilbagesendelser.

..."

Efter at sagsøgerne og deres familie var rejst tilbage til Kosovo den 18. juli 2000, indrejste familien på ny i Danmark den 30. september 2000. Sagsøgerne ansøgte om asyl her i landet og angav som baggrund herfor over for politiet i forbindelse med en afhøring den 18. december 2000, at de frygtede for deres liv under fortsat ophold i Kosovo.

Ved breve af 14. september 2001 traf Udlændingestyrelsen afgørelse om at meddele sagsøgerne afslag på deres ansøgninger om asyl. I brevet til **Sgr. 1** står der bl.a. følgende:

"...

Begrundelse

Styrelsen har lagt til grund, at du er etnisk kosovo-albaner, muslim af trosretning, og at du kommer fra Pristina i Kosovo.

Styrelsen har videre lagt til grund, at du har været menigt medlem af **PP** siden 5 år før krigen i Kosovo startede.

Du har oplyst, at du har været tilbageholdt af serbisk politi ca. 60-70 gange fra 1995 frem til krigens start, fordi du ulovligt havde vekslet valuta. De fleste tilbageholdelser varede imellem nogle timer og frem til næste dag. Du oplyser, at du også har været tilbageholdt i 60 dage. Du har videre oplyst, at du under tilbageholdelserne blev slået og lukket inde i et mørkt rum.

Styrelsen finder ikke at dette kan begrunde asyl.

Styrelsen vurderer, at du på grund af den ændrede

"...

Begrundelse

Styrelsen har lagt vægt på, at opholdstilladelse efter udlændingelovens § 9, stk. 2, nr. 5 til en udlænding fra Kosovo-provinsen forudsætter, at du har eller har haft en opholdstilladelse efter Kosovonødloven, eller at du har indgivet ansøgning om opholdstilladelse efter udlændingelovens § 7 inden den 30. april 1999.

Det fremgår af din sag, at først er indrejst i Danmark den 30. september 2000.

Det fremgår videre, at du fra den 4. juni 1999 til den 4. juni 2000 havde opholdstilladelse i Danmark efter Kosovonødloven. Den 9. juni 2000 søgte du om repatrieringsstøtte med henblik på at repatriere. Du blev ved styrelsens afgørelse af 16. juni 2000 vedr. repatrieringshjælp vejledt om at din opholdstilladelse ville bortfalde ved din repatriering. Den 18. juli 2000 repatrierede du til Kosovo.

Da du på tidspunktet for din ansøgning om repatrieringsstøtte ikke længere havde opholdstilladelse efter Kosovonødloven, er du således ikke omfattet af den kategori af personer, der kan meddeles opholdstilladelse i henhold til udlændingelovens § 9, stk. 2, nr. 5.

..."

I et notat af 12. december 2001 fra Integrationsministeriet om opholdstilladelse i medfør af den dagældende udlændingelovs § 9, stk. 2, nr. 2, begrundet i helbredsforhold står der bl.a. følgende:

"...

Ændringen af praksis indebar således bl.a., at meddelelse af humanitær opholdstilladelse efter udlændingelovens § 9, stk. 2, nr. 2, begrundet i meget alvorlig psykisk sygdom, ikke længere forudsætter, at den pågældende er uhelbredeligt sinds-

syg.

Ved brev af 22. september 1999 orienterede indenrigsministeren - ved fremsendelse af et brev af 21. september 1999 til medlemmer af Folketinget **Person 3** og **Person 4** - Folketingets Retsudvalg om, at anvendelsesområdet for meddelelse af opholdstilladelse efter udlændingelovens § 9, stk. 2, nr. 2, ville blive udvidet, således at der endvidere meddeles opholdstilladelse til personer, der ved tilbagevenden til et hjemland med vanskelige levevilkår vil være i risiko for at få eller opleve en forværring af et alvorligt handicap. I brevet oplyses endvidere, at der er tale om en bestemmelse, der både efter sin formulering og efter forarbejderne er tiltænkt et meget begrænset anvendelsesområde, at det fremgår af bemærkningerne til bestemmelsen, at det skal have undtagelses karakter, at ministeren giver opholdstilladelse til personer, der har fået afslag på egentlig flygtningestatus, og at ministeriets praksis for anvendelse af bestemmelsen i overensstemmelse hermed er ganske restriktiv.

Ministeriets praksis med hensyn til opholdstilladelse af helbredsmæssige grunde er ikke ændret siden efteråret 1999.

...

4. Ministeriets praksis for så vidt angår psykiske sygdomme/psykiske problemer.

Ministeriet modtager jævnligt ansøgninger om humanitær opholdstilladelse fra personer - asylansøgere, der er meddelt endeligt afslag på asyl - som er traumatiserede i forskellig grad som følge af fængsling, tortur, vold, krigsoplevelser o.lign., og som hyppigt har psykiske problemer i form af post traumatisk stress syndrom (PTSD), depression og krise- og sorgreaktioner.

Herudover modtager ministeriet ansøgninger om humanitær opholdstilladelse fra asylansøgere, der lider af sværere psykisk sygdom. Det kan være asylansøgere, der f.eks. er psykotiske eller skizofrene.

Ministeriet har siden den under pkt. 2 nævnte ændring af praksis i foråret 1993, hvor området for

meddelelse af humanitær opholdstilladelse blev udvidet, således at der bl.a. meddeles humanitær opholdstilladelse til personer, der lider af meget alvorlig psykisk sygdom, blandt andet taget stilling til, om PTSD kan begrunde meddelelse af humanitær opholdstilladelse.

...

Ministeriet har på baggrund af lægelige oplysninger ligeledes ikke i andre sager fundet, at PTSD er en sådan meget alvorlig psykisk sygdom, der - i sig selv - kan begrunde meddelelse af humanitær opholdstilladelse.

Tilsvarende gælder, for så vidt angår depression, belastningsreaktion, krise- og sorgreaktioner o.lign.

Efter ministeriets praksis kan PTSD, depression, belastningsreaktion, krise- og sorgreaktioner o.lign. således ikke i sig selv begrunde meddelelse af humanitær opholdstilladelse. Derimod kan meget alvorlig psykisk sygdom, f.eks. sindssygdomme skizofreni og paranoia, i sig selv efter fast praksis begrunde, at der meddeles humanitær opholdstilladelse. Er den psykiske lidelse ifølge udtalelser fra læge, psykolog og/eller psykiater så alvorlig, at den kan sidestilles med en egentlig sindssygdom, kan der ligeledes meddeles humanitær opholdstilladelse.

PTSD, depression mv. kan som nævnt ikke i sig selv begrunde meddelelse af humanitær opholdstilladelse, men indgår som et relevant hensyn ved vurderingen af en ansøgning om humanitær opholdstilladelse, således at PTSD, depression mv. i kombination med andre hensyn kan begrunde meddelelse af opholdstilladelse efter udlændingelovens § 9, stk. 2, nr. 2.

..."

I en erklæring af 17. februar 2002 fra autoriseret klinisk psykolog **Person 5** står der bl.a. følgende:

"...

Psykisk:

Sgr. 1 fortæller at han lider af kronisk mareridt om torturen, afhøringerne og flugten. Hver nat drømmer han om mænd med masker der forfølger ham. Han havde meget svært ved at koncentrere sig i dette interview og er meget tydeligt stærkt præget af krigsoplevelserne. Til tider hører han børnestemmer der græder og ser et "slags lys". **Sgr. 1** viker dog ikke psykotisk under interviewet og er i stand til at fortælle om sine oplevelser når han er givet tid dertil.

Sgr. 1 fortæller at han er blevet behandlet af en psykiater i Randers og får antidepressiv og anti-psykotisk medicin (der henvises venligt til at indhente disse oplysninger fra asylcentret). **Sgr. 1** synes ikke medicinen virker på ham. Han er blevet tilbudt 3 behandlinger hos en psykolog.

Sgr. 2 fortæller at hun er meget bekymret for sin mand og lider selv af mareridt, søvnbesvær og svimmelhed og kronisk træthed. Deres 6 årige datter er altid syg og deres søn har brug for ekstra støtte. (disse oplysninger kan sikkert indhentes fra asylcentret).

Konklusion:

Det er vurderingen at **Sgr. 1** lider af post traumatisk stress syndrom af svær grad WHO ICD-10, F 43.1 og Depression enkeltepisode af svær grad uden psykotiske symptomer WHO ICD-10, F 32.2. **Sgr. 1** virker ikke psykotisk under interviewet.

Sgr. 2 lider af post traumatisk stress syndrom WHO ICD-10, F 43.1 af svær grad og er i risiko for at få depressive symptomer.

Sgr. 1 har været udsat for tortur og adskellige afhøringer."

Ved brev af 1. marts 2002 traf udlændingestyrelsen afgørelse om at udvise **Sgr. 2** med indrejseforbud i 1 år på baggrund af butikstyveri. Da hun havde processuelt ophold i Danmark som følge af, at Integrationsministeriet havde udsat fristen for familiens udrejse af Danmark, fastsatte Udlæn-

dingestyrelsen ikke nogen udrejsefrist.

I et brev af 9. december 2002 fra daværende departementschef i Integrationsministeriet [Person 6] til [Person 7], United Nations Interim Administration Mission in Kosovo (herefter UNMIK), står der bl.a. følgende:

"...

As stated in my letter of 6 September 2002, the circumstance that a person suffers from PTSD does not in itself make an applicant eligible for a residence permit on humanitarian grounds according to the practice of the Danish immigration authorities. On the other hand, very serious mental illnesses, such as schizophrenia and paranoia, may do so. There may also be other circumstances involved which, combined with the information that the person in question suffers from PTSD, may justify a residence permit.

This practice applies to applicants of all nationalities who have been refused asylum.

Kosovar Albanians who were evacuated to Denmark in the early summer of 1999 due to the conflict have extended access to a residence permit for Denmark for humanitarian reasons compared to other foreigners, including Kosovar Albanians who only entered Denmark after the conflict was over.

As can be seen from our correspondence, there is a need to discuss in detail whether changes should be made in the return procedures agreed by UNMIK and the Danish immigration authorities in July 2000. There seems to be a need in this connection to give the Danish authorities an opportunity to make a detailed account to UNMIK of the legal basis for granting Danish residency and of the thorough examination of cases relating to applications for residence permits.

..."

I januar 2003 afholdt repræsentanter fra de danske udlæn-

dinge myndigheder og Rigspolitiet møde med UNMIK i Kosovo. I et brev af 7. marts 2003 fra Person 6 til Person 7 står der bl.a. følgende:

"...

During the meeting we agreed to provide UNMIK with extended information especially concerning the mental status of Kosovars who are non-voluntarily sent back to Kosovo in order to support UNMIK in its effort to solve its very burdensome task. This information will be available to UNMIK by offering the Kosovars in question a voluntary medical status report prior to the return to Kosovo. UNMIK has agreed to attach great importance to whether the person may have denied this offer.

..."

Person 7 besvarede brevet af 7. marts 2003 ved et brev af 15. marts 2003, hvori der bl.a. står følgende:

"...

We appreciate your offer of an opportunity to comment on the documents relating to the voluntary medical examination process. As we believe this matter to be within the competence of the Danish authorities, we have no comments on the scheme as set forth in those documents. We are grateful for your efforts to ensure an enhanced flow of reliable medical information relating to persons subject to forced repatriation, and we will endeavour to review whatever information is forwarded to us in connection with forced repatriations.

..."

Ved breve af 2. april 2003 meddelte Udlændingestyrelsen ansøgerne afslag på deres ansøgning om asyl. Ved brev af samme dato sendte Udlændingestyrelsen sagen til Flygtningenævnet. I brevet står der bl.a. følgende:

"Udlændingestyrelsen har besluttet, at der ikke kan gives asyl til **Sgr. 1** født **Dato 1**70 og **Sgr. 2** født **Dato 2**73, samt tre børn, alle statsborgere i Serbien og Montenegro (Kosovoprovinsen).

Sagen anses for påklaget til Flygtningenævnet, hvorfor sagens akter og oplysningskort/sagsresumé er vedlagt, jf. udlændingelovens § 53 a, stk. 2.

...

Ansøgerne har været meddelt endeligt afslag på asyl som åbenbart grundløs, jf. dagældende udlændingelovs § 53 a stk. 3.

Dansk Flygtningehjælp har på baggrund af efterfølgende fremlagte helbredserklæringer fundet sagen uegnet til afgørelse som åbenbart grundløs jf. § 53 b, stk. 1."

Den 14. august 2003 traf Flygtningenævnet afgørelse vedrørende sagsøgernes klage over afslag på opholdstilladelse efter udlændingelovens § 7. I afgørelsen står der bl.a. følgende:

"...

Sagen har været behandlet af Flygtningenævnets formand på skriftligt grundlag i henhold til udlændingelovens §§ 53, stk. 4 og 56, stk. 3.

...

Det fremgår af samtalereferat af 26. april 2001 udfærdiget af Udlændingestyrelsen, at den mandlige ansøger har forklaret, at fem år før krigen blev medlem af **PP**. Han var menigt medlem og havde ikke nogen særlige aktiviteter. Han deltog i den forbindelse i nogle møder om nødhjælp. I perioden fra 1995 og frem til krigen begyndte blev han flere gange tilbageholdt af det serbiske politi. Han blev anholdt, fordi det var ulovligt at veksle valuta, og politiet ville have, at han skulle arbejde for dem, således at han, så snart de fik udbetalt deres løn, skulle veksle den til fremmed

valuta. Under tilbageholdelserne blev han udsat for fysiske overgreb og blev lukket inde i et mørkt rum. Han fik ingen forklaring på tilbageholdelserne, selvom han vekslede deres løn. 60 dage var den længste periode han blev tilbageholdt. De fleste gange blev han kun tilbageholdt et par timer eller til næste dag. I starten blev han kun afhørt om valutaveksling, men senere spurgte de ham endvidere om, han vidste, hvem der havde våben. Hans bopæl blev ligeledes udsat for husran-sagninger, idet politiet ledte efter penge. En enkelt gang blev han truet af en albaner, men ansøgeren kunne ikke huske, hvad han blev truet med eller årsagen til truslen. Fire dage efter NATO-bombningerne forlod han sin bopæl.

Han flygtede til bjergene sammen med sin familie og andre bekendte. Omkring to måneder senere kom de tilbage til Pristina, men på deres bopæl var serbiske soldater blevet indkvarteret. I 10 dage opholdt de sig i Pristina. I denne periode blev de truet og skubbet af det serbiske politi. Efter ti dage blev de sammen med mange andre kosovo-albanere sendt til banegården og herfra videre til Makedonien. Efter opholdet i Danmark rejste han tilbage til Kosovo. Omkring syv dage efter han var vendt tilbage til Kosovo, kom tre maskerede mænd hjem til hans faders bopæl og spurgte efter ham. Han var ikke på bopælen, idet han var på besøg hos sin søster. Da han kom tilbage til bopælen, fortalte hans ægtefælle ham, hvad der var sket. Han blev bange for at opholde sig på bopælen og tog derfor til sig søster, hvor han skjulte sig. Senere skjulte han sig endvidere hos sin onkel og andre bekendte. Han anmeldte ikke de tre maskerede personer til politiet, idet han var bange for at de ville gøre noget ved hans familie. Han opret-holdte kontakten til sin ægtefælle gennem en ven. Efter en måned kom de maskerede personer tilbage til bopælen. De tog 7.000 DM fra hans ægtefælle. Han ved ikke, om de var ude efter ham eller penge. Hans nabo var ligeledes blevet afpresset penge af maskerede mænd og var til sidst blevet dræbt, hvorfor ansøgeren var bange for, at det samme ville ske for ham. Han vidste ikke, hvem de maskerede mænd kunne være. 10-14 dage senere ud-rejste familien. Ved en tilbagevenden til hjemlandet frygter ansøgeren for sin sikkerhed og sine børns fremtid. Han frygter, at børnene skal blive forældreløse.

Det fremgår af samtalereferat af 26. april 2001 udfærdiget af udlændingestyrelsen, at den kvindelige ansøger har oplyst, at hun før krigen ikke havde nogen problemer med serberne. Fire-fem dage efter NATO-bombningen blev hun smidt ud af sin bopæl af serbiske soldater. I de følgende to måneder vandrede hun sammen med resten af familien fra landsby til landsby. Herefter vendte de tilbage til Pristina, hvor de boede i hendes onkels efterladte hus. De blev chikaneret af det serbiske politi, militær og truet med, at de ville blive sendt til frontlinjen. De blev endvidere opkrævet penge og blev truet med, at børnene ville blive slået ihjel. En uge efter at de vendte tilbage til Kosovo fra Danmark kom tre maskerede mænd til hendes svigerforældres bopæl i Pristina. De spurgte efter hendes ægtefælle. De talte albansk og sagde til hende, at hendes ægtefælle skulle være på bopælen næste gang de kom, men de sagde ikke, hvorfor de søgte efter ham. Kort tid efter de var gået, kom hendes ægtefælle hjem, og hun fortalte ham om episoden. Herefter kom hendes ægtefælle ikke på bopælen længere. Han boede hos slægtninge, venner og bekendte. Efter en måned kom tre maskerede mænd igen på bopælen. Hun ved ikke om, det var samme maskerede mænd. De spurgte igen efter ægtefælle og krævede penge. De sagde, at de vidste, at familien havde penge og begyndte at lede efter dem. Hun blev nødt til at give dem de 7.000 DM, de havde fået i støtte til at genopbygge deres bopæl. Hun henvendte sig ikke på politistationen for at anmelde episoden, idet hun frygtede, at dette ville forværre situationen. Ved en tilbagevenden til hjemlandet frygter hun, at hun ikke vil kunne tackle de situationer, man udsættes for i Kosovo.

Det fremgår af Dansk Flygtningehjælps bemærkninger af 31. august 2001 fra samtale den 31. august 2001 med den mandlige ansøger, at ansøgerne har fremlagt en avisartikel, hvoraf det fremgår at tre maskerede mænd har opsøgt den mandlige ansøger på bopælen. Den mandlige ansøgers fader har til avisens forklaret at gerningsmændene talte flydende albansk og ikke oplyste årsagen til, at de eftersøgte den mandlige ansøger, samt at de både i 2000 og 2001 kom til bopælen. Den mandlige ansøger har forklaret, at han ikke er bekendt med, hvorfor de ville have fat i ham, men da han tidligere ernærede sig som valutahandler, mente han, at det må-

ske var nogle der ville hævne sig på ham, fordi han havde vekslet politiets penge. Avisartiklen modtog han per telefax fra den ven, der tillige hjalp ham med at flygte.

Ved brev af 14. september 2001 meddelte Udlændingestyrelsen ansøgerne afslag på meddelelse af opholdstilladelse i medfør af udlændingelovens § 7, som åbenbart grundløs.

Ved brev af 23. oktober 2001 meddelte Udlændingestyrelsen ansøgerne afslag på genoptagelse af deres asylsag.

...

Ved brev modtaget i Udlændingestyrelsen den 27. marts 2002 har Speciallæge i Psykiatri fremsendt psykologerklæring vedrørende den mandlige ansøger. Det fremgår heraf, at ansøgeren har forklaret, at han på et tidspunkt under flugten fra serberne i skovene, sammen med fem andre mænd gik til Røde Kors' uddeling af mad. Fire af disse mænd blev skudt på vejen tilbage. Herefter tog han ophold på sin onkels bopæl. Under opholdet blev bopælen beskudt af serberne og beboerne blev udsat for svære forbrydelser. Ansøgeren er endvidere omkring 50 gange blevet indfanget af det serbiske politi og er i den forbindelse blevet udsat for slag, klædt nøgen og slået i andres påsyn. Hans datter har overværet overgreb på ansøgeren. Han har yderligere set afbrændte mennesker og været vidne til henrettelser.

Ved brev af 5. februar 2003 har Dansk Flygtningehjælp fremsendt sine bemærkninger til sagen.

Ved brev af 18. juni 2003 har den beskikkede advokat i sagen fremsendt skriftligt indlæg til brug for sagens behandling i Flygtningenævnet.

Flygtningenævnet udtaler:

Flygtningenævnet lægger til grund, at ansøgerne er etniske albanere fra Pristina, at den mandlige ansøger før krigen har været udsat for chikane fra serbernes side, at han adskillige gange har været tilbageholdt i forbindelse med ulovlig veksling af valuta og at familien har haft grusomme oplevelser i forbindelse med flugten fra Kosovo.

Flygtningenævnet finder ikke, chikanen fra serbernes side, tilbageholdelserne af den mandlige ansøger og oplevelserne under krigen nu kan begrunde asyl. Nævnet har herved lagt vægt på at forholdene i Kosovo er afgørende ændret og at ansøgerne ikke længere risikere forfølgelse på grund af deres etnicitet. Nævnet finder endvidere ikke, at ansøgerenes frygt for en tilbagevenden er således velbegrundet, at ansøgerne af den grund opfylder betingelserne for at blive meddelt asyl. Det bemærkes at ansøgerne frivilligt vendte tilbage til Kosovo i 2000 og at serberne ikke længere er ved magten i Kosovo.

Uanset om Flygtningenævnet lægger til grund, at familien er blevet opsøgt på bopælen af maskerede mænd, der ledte efter den mandlige ansøger og frarøvede familien penge, finder Flygtningenævnet ikke, at dette kan begrunde asyl. Flygtningenævnet har herved lagt vægt på, at forholdet ikke kan antages at være myndighedsunderstøttet og at ansøgerne således må henvises til at søge beskyttelse hos politiet eller KFOR.

De foreliggende oplysninger om den mandlige ansøgers psykiske tilstand findes heller ikke at kunne begrunde meddelelse af opholdstilladelse i medfør af udlændingelovens § 7.

Flygtningenævnet finder herefter ikke tilstrækkeligt grundlag for at antage, at ansøgerne var asylbegrundende forfulgt ved sin udrejse, eller at ansøgerne vil være i risiko for en sådan forfølgelse ved en tilbagevenden til hjemlandet.

Ansøgerne opfylder herefter ikke betingelserne for opholdstilladelse efter udlændingelovens § 7.

Flygtningenævnet stadfæster derfor Udlændingestyrelsens afgørelse.

..."

I en speciallægeerklæring af 6. juni 2004 fra speciallæge i psykiatri og indvandrerpsykiatrisk konsulent **Læge 1** vedrørende **Sgr. 1** står der bl.a. følgende:

"...

Vurdering:

Uændret i forhold til erklæringen i marts. Når det gælder hans aggressionsforvaltning virker han på mig snarere antiaggressiv, så selvom humøret kan være voldsomt svingende, anser jeg ham ikke for farlig for omgivelserne. Man kan mere være bekymret over, om han vil rette aggressionen mod sig selv.

Der er stadig klare tegn på traumatisk stressreaktion (ICD X: F 43.1) og endnu symptomer på den reaktive sorg over faderen. Sidstnævnte er dog ved at reduceres til et leje som ikke længere tilfredsstiller diagnosekravene for F 32.1 (Depressiv enkeltepisode).

Sgr. 1 har stadig behov for støtte og behandling, fortsatte med såvel Zoloft 100 mg mane (anti-depr.), Zeldox 40 mg x 2 (antipsykotisk) som Risperdal 1 mg nocte (beroligende). han er helt afhængig af, at ægtefællen kan stå for omsorgen til hele familien. Der vil også fremover være behov for en form for støtte udefra til familien. Om dette skal ske i form af fortsatte samtaler hos psykolog / psykiater eller som en støtteperson som kan aflaste ægtefællen for ansvaret (eller begge dele), må være op til en konkret vurdering.

..."

Ved brev af 22. juni 2004 til sagsøgernes daværende advokat traf Integrationsministeriet afgørelse vedrørende sagsøgernes klage over Udlændingestyrelsens afslag på at meddele dem opholdstilladelse efter udlændingelovens § 9, stk. 2, nr. 5. Integrationsministeriet tiltrådte Udlændingestyrelsens afslag og traf samtidig afgørelse om at meddele sagsøgerne afslag på humanitær opholdstilladelse efter udlændingelovens § 9b, stk. 1. I brevet står der bl.a. følgende:

"...

Sagens afgørelse

Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integration finder ikke grundlag for at ændre Udlændingestyrelsens afgørelse af 14. september 2001. Ministeriet stadfæster således Udlændingestyrelsens afslag på opholdstilladelse efter udlændingelovens § 9, stk. 2, nr. 5.

Ministeriet finder endvidere ikke, at Deres klienter opfylder betingelserne for at blive meddelt humanitær opholdstilladelse efter udlændingelovens § 9 b, stk. 1.

Ministeriet finder ligeledes ikke grundlag for at ændre Udlændingestyrelsens afgørelse af 1. marts 2002. **Sgr. 2** er således udvist af Danmark med indrejseforbud i et år regnet fra den 1. i den førstkommende måned efter, at hun er udrejst af Danmark.

Det pålægges herefter Deres klienter at udrejse af landet straks, jf. udlændingelovens § 33, stk. 2, 2. pkt.

...

Begrundelse

Udlændingelovens § 9, stk. 2, nr. 5

Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integration finder ikke, at Deres klienter er omfattet af den personkreds, som vil kunne få opholdstilladelse efter udlændingelovens § 9, stk. 2, nr. 5, nu § 9 e.

Ministeriet har ved afgørelsen lagt til grund, at Deres klienters opholdstilladelse efter Kosovonødloven udløb den 4. juni 2000, at Deres klienter ansøgte om repatrieringshjælp den 9. juni 2000, og at Udlændingestyrelsen inden Deres klienters udrejse af Danmark den 18. juli 2000 vurderede, om Deres klienter kunne få opholdstilladelse efter udlændingelovens § 9, stk. 2, nr. 5.

Som nævnt ovenfor fremgår det af bemærkningerne til § 4, stk. 1, i lov om ophævelse af Kosovonødloven vedrørende fortrydelsesretten i Kosovonødlovens § 18, at fortrydelsesretten gælder for personer, der på tidspunktet for ansøgningen om repatrieringshjælp havde en gældende opholdstilladelse

efter Kosovonødloven, og at det ved Kosovonødlovens fortsatte anvendelse sikres, at personer, der har behov for midlertidig beskyttelse, kan have den retsstilling, der følger af Kosovonødloven, indtil der er taget stilling til, hvorvidt de kan meddeles opholdstilladelse efter udlændingelovens regler.

Anvendelse af fortrydelsesretten, dvs. retten til at indrejse og - efter ophævelsen af Kosovonødloven - retten til at få vurderet spørgsmålet om opholdstilladelse efter udlændingelovens § 9, stk. 2, nr. 5, forudsætter således - udover, at den pågældende ikke har opholdt sig uden for Danmark i mere end tre på hinanden følgende måneder - at den pågældendes opholdstilladelse efter Kosovonødloven var gældende på tidspunktet for ansøgning om repatrieringshjælp, og at Udlændingestyrelsen ikke inden udrejsen har taget stilling til, om der kan gives opholdstilladelse efter udlændingelovens § 9, stk. 2, nr. 5.

Ministeriet finder på baggrund af ovennævnte, at ordlyden af udlændingelovens § 9, stk. 2, nr. 5/nu § 9 e: "har eller har haft opholdstilladelse efter Kosovonødloven" må antages alene at omfatte personer, der efter udløbet af en meddelt opholdstilladelse efter Kosovonødloven fortsat befinder sig i Danmark, og personer, der har en fortrydelsesret til at indrejse og få vurderet spørgsmålet om opholdstilladelse efter udlændingelovens § 9, stk. 2, nr. 5.

Deres klienters opholdstilladelse efter Kosovonødloven var udløbet på tidspunktet for deres ansøgning om repatrieringshjælp, og Udlændingestyrelsen vurderede inden Deres klienters udrejse af Danmark om de kunne få opholdstilladelse efter udlændingelovens § 9, stk. 2, nr. 5.

Deres klienter havde således ingen fortrydelsesret efter udrejsen af Danmark den 18. juli 2000.

Ministeriet finder på den baggrund ikke, at Deres klienter efter den seneste indrejse i Danmark den 30. september 2000 er omfattet af personkredsen i udlændingelovens § 9, stk. 2, nr. 5.

Ministeriet finder således, at Deres klienters ansøgning om opholdstilladelse skal vurderes efter

de almindelige regler i udlændingeloven, dvs. for så vidt angår ansøgninger om opholdstilladelse begrundet i helbredsforhold efter udlændingelovens § 9 b, stk. 1.

Udlændingelovens § 9 b, stk. 1, vedrørende Sgr. 1 samt tre børn

Efter en gennemgang af sagen har Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integration ikke fundet, at der foreligger humanitære hensyn af en sådan styrke, at disse afgørende taler for, at opholdstilladelse bør gives.

Ministeriet har herved lagt vægt på, at Sgr. 1 samt tre børn efter det oplyste ikke aktuelt lider af en fysisk eller psykisk sygdom af meget alvorlig karakter, og at der ikke i øvrigt foreligger sådanne omstændigheder, at der er grundlag for at meddele humanitær opholdstilladelse efter bestemmelsen i udlændingelovens § 9 b, stk. 1.

Sænket stemningsleje, PTSD og forhøjet paranoidt beredskab, i en grad, som må kaldes psykotisk, depression og traumatisk stressreaktion, er således ikke sygdomme, der i sig selv kan begrunde meddelelse af humanitær opholdstilladelse.

Ministeriet har herved lagt vægt på, at der ikke er tale om en egentlig psykotisk tilstand.

Det forhold, at Sgr. 1 er i samtalebehandling og i medicinsk behandling med bl.a. Zoloft, Zeldox og Risperdal, kan endvidere ikke begrunde, at han meddeles humanitær opholdstilladelse.

Det anførte, om at børnene Person 8 og Person 9 har visse problemer på grund af situationen og forældrenes helbredstilstand, er ikke omstændigheder, der kan begrunde meddelelse af humanitær opholdstilladelse.

For så vidt angår det anførte om, at Deres klienter nu har opholdt sig i ca. fem år i Danmark, skal ministeriet bemærke, at Deres klienter har opholdt sig i Danmark af to omgange - fra den 4. juni 1999 til den 18. juli 2000 og igen fra den 30. september 2000 og indtil i dag.

Deres klienters seneste opholdsperiode her i lan-

det har alene været ca. 3 år og 9 måneder.

Eftersom Deres klienter ikke har opholdt sig i Danmark i en uafbrudt periode i 5 til 6 år, kan der således ikke alene under henvisning til dette kriterium meddeles opholdstilladelse af humanitære grunde.

Udlændingelovens § 9 b, stk. 1 vedrørende Sgr. 2

Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integration skal meddele, at **Sgr. 2** ifølge reglerne i udlændingeloven ikke kan meddeles opholdstilladelse i medfør af udlændingelovens § 9 b, stk. 1.

Ministeriet skal herved henvise til, at **Sgr. 2** er udvist af Danmark med indrejseforbud og ikke har været udrejst af landet i overensstemmelse med dette indrejseforbud.

Ministeriet skal i den forbindelse bemærke, at **Sgr. 2** herefter tidligst kan søge om humanitær opholdstilladelse efter udlændingelovens § 9 b, stk. 1, når hendes indrejseforbud er udløbet. Indrejseforbudet regnes i ét år fra den 1. i den førstkommande måned efter udrejsen eller udsendelse, jf. udlændingelovens § 32, stk. 1, 2. pkt., jf. § 32, stk. 4, 2. pkt.

Ministeriet skal bemærke, at ministeriet - selvom **Sgr. 2** ikke havde indrejseforbud - ikke finder, at der foreligger humanitære hensyn af en sådan styrke, at disse afgørende taler for, at opholdstilladelse bør gives.

Ministeriet har herved lagt vægt på, at **Sgr. 2** efter det oplyste ikke lider af en fysisk eller psykisk sygdom af meget alvorlig karakter, og at der ikke i øvrigt foreligger sådanne omstændigheder, at der er grundlag for at meddele humanitær opholdstilladelse efter bestemmelsen i udlændingelovens § 9 b, stk. 1.

Det forhold, at **Sgr. 2** lider af blodmangel, PTSD i svær grad, samt at hun har smerter i underlivet, kan ikke begrunde meddelelse af humanitær opholdstilladelse.

For så vidt angår det anførte om, at **Sgr. 2** nu har opholdt sig i ca. fem år i Danmark, skal ministeriet bemærke, at **Sgr. 2** har opholdt sig i Danmark af to omgange - fra den 4. juni 1999 til den 18. juli 2000 og igen fra den 30. september 2000 og indtil i dag.

Sgr. 2 seneste opholdsperiode her i landet har alene været ca. 3 år og 9 måneder.

Eftersom **Sgr. 2** ikke har opholdt sig i Danmark i en uafbrudt periode i 5 til 6 år, kan der således ikke alene under henvisning til dette kriterium meddeles opholdstilladelse af humanitære grunde.

*Begrundelse vedrørende den administrative udvisning af **Sgr. 2***

På tidspunktet for Udlændingestyrelsens afgørelse havde **Sgr. 2** ikke haft lovligt ophold her i landet i længere tid end de sidste seks måneder, idet **Sgr. 2** alene har haft processuelt ophold under behandlingen af hendes asylsag og ansøgning om opholdstilladelse efter udlændingelovens § 9, stk. 2, nr. 5.

Sgr. 2 har over for politiet erkendt at hun den 27. og 28. februar 2002 har begået butikstyveri, jf. straffelovens § 276.

Ministeriet finder således, at betingelserne for at kunne udvise **Sgr. 2** med indrejseforbud i medfør af udlændingelovens § 25 a, stk. 1, nr. 1, er til stede.

Ministeriet finder, at der ikke foreligger sådanne omstændigheder, at udvisningen må antages at virke særligt belastende for **Sgr. 2**, jf. udlændingelovens § 26, stk. 1.

De til sagen fremlagte helbredsmæssige oplysninger vedrørende **Sgr. 2**, herunder de fremlagte lægeerklæringer, hvoraf det fremgår, at **Sgr. 2** lider af blodmangel, PTSD i svær grad, samt at hun har smerter i underlivet, er indgået i grundlaget for ministeriets vurdering af sagen. Ministeriet finder imidlertid ikke, at dette kan føre til et andet udfald af sagen, da **Sgr. 2's** helbredsmæssige forhold ikke i sig selv gør en udvisning af

Sgr. 2 særligt belastende.

Ministeriet finder ikke, at de foreliggende oplysninger om Sgr. 1's helbredstilstand gør en udvisning af Sgr. 2 særligt belastende.

..."

Ved brev af 13. oktober 2004 til sagsøgernes daværende advokat traf Flygtningenævnet afgørelse om ikke at genoptage sagen og om ikke at udsætte sagsøgernes udrejsefrist. I brevet står der bl.a. følgende:

"...

Ved brev af 24. august 2004 har Udlændingestyrelsen videresendt brev af 16. august, telefax af 18. august samt telefax af 19. august 2004 fra Dem som en anmodning om genoptagelse af behandlingen af sagen.

I brevet af 16. august 2004 har De til støtte for anmodningen om genoptagelse af behandlingen af sagen henvist til, at den mandlige ansøger har ekstremt stærke traumer efter gennem længere tid at have været udsat for tortur i Kosovo. De har i den forbindelse anmodet om en officiel torturundersøgelse af ansøgeren. De har vedlagt kopi af to indstillinger fra Dansk Røde Kors af henholdsvis 25. juni og 10. juli 2002, kopi af kautionsanmodning samt kopi af psykologerklæring af 17. februar 2002 fra psykolog Person 5 vedrørende Deres klienter.

I telefaxen af 18. august 2004 har De anmodet om, at udrejsefristen udsættes.

I telefaxen af 19. august 2004 har De anført, at den kvindelige ansøger er blevet indlagt efter et selvmordsforsøg, og at den mandlige ansøger gennem længere tid har været alvorligt psykisk syg. Ansøgernes søn har af samme grund fået tildelt en støtteperson på asylcentret.

I den anledning skal man meddele, at Flygtningesnævnet ikke finder grundlag for at genoptage sagen eller grundlag i øvrigt for at udsætte Deres kli-

enters udrejsefrist. Nævnet har herved lagt vægt på, at der ikke er tilført sagen væsentlige nye oplysninger eller synspunkter i forhold til de oplysninger, der forelå ved den oprindelige behandling i nævnet.

..."

Ved brev af 13. januar 2005 til sagsøgernes nuværende advokat meddelte Integrationsministeriet, at ministeriet ikke fandt grundlag for at genoptage behandlingen af sagsøgernes sag. I brevet står der bl.a. følgende:

"...

Begrundelse:

Vedrørende [Sgr. 2]

Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integration finder ikke grundlag for at genoptage ministeriets afgørelse af 22. juni 2004 vedrørende stadfæstelse af Udlændingestyrelsens afgørelse om udvisning med indrejseforbud af [Sgr. 2], idet ministeriet ikke finder, at der er fremkommet nye væsentlige oplysninger, som kan føre til en ændret vurdering af sagen.

...

De indsendte helbredsoplysninger er indgået i grundlaget for ministeriets afgørelse.

Ministeriet finder på baggrund af de indsendte helbredsoplysninger fortsat, at der ikke foreligger sådanne omstændigheder, at udvisningen må antages at virke særligt belastende for [Sgr. 2], jf. udlændingelovens § 26, stk. 1.

...

Ministeriet skal imidlertid bemærke, at ministeriet - selvom [Sgr. 2] ikke havde indrejseforbud - efter en gennemgang af sagen ikke finder, at der foreligger humanitære hensyn af en sådan styrke, at disse afgørende taler for, at opholdstilladelse

bør gives.

Ministeriet finder således fortsat ikke, at **Sgr. 2** **[redacted]** efter det oplyste lider af fysiske eller psykiske sygdomme af meget alvorlig karakter, og at der i øvrigt foreligger sådanne omstændigheder, at der er grundlag for at meddele humanitær opholdstilladelse efter bestemmelsen i udlændingelovens § 9 b, stk. 1.

Det forhold, at **Sgr. 2** **[redacted]** udover PTSD lider af "personlighedsændringer efter katastrofeoplevelser", udgør ikke omstændigheder af en sådan karakter, at det kan begrunde meddelelse af humanitær opholdstilladelse. Ministeriet bemærker i den forbindelse, at diagnosen "personlighedsændringer efter katastrofeoplevelser" ikke er en lidelse af en sådan meget alvorlig karakter, at det kan begrunde meddelelse af humanitær opholdstilladelse.

Det forhold, at **Sgr. 2** **[redacted]** har psykosomatiske lidelser i form af bl.a. mavesmerter, og at hun efter det oplyste havde en tid til en kikkertundersøgelse den 13. september 2004, udgør endvidere ikke omstændigheder af en sådan karakter, at det kan medføre meddelelse af humanitær opholdstilladelse.

Ministeriet skal - for så vidt angår oplysningerne om, at **Sgr. 2** **[redacted]** har haft selvmordstanker og været indlagt to dage på psykiatrisk afdeling som følge af trusler om at tage livet af sig selv og sine to børn - bemærke, at efter ministeriets praksis er det ikke i sig selv tilstrækkeligt til at give humanitær opholdstilladelse, at en ansøger oplyser, at han eller hun har haft selvmordstanker eller agter at begå selvmord.

Psykisk sygdom - i kombination med oplysninger om en aktuel og overvejende risiko for selvmord - vil dog kunne danne grundlag for meddelelse af humanitær opholdstilladelse.

Sådanne oplysninger om en aktuel og overvejende risiko for selvmord foreligger imidlertid ikke i denne sag. Ministeriet har herved lagt vægt på oplysninger om, at **Sgr. 2** **[redacted]** den 20. august 2004 blev udskrevet fra psykiatrisk afdeling med diagnosen "tilpasningsreaktion" uden selvmordstanker eller tegn på depression.

Vedrørende **Sgr. 1** samt tre børn

Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integration har efter en gennemgang af sagen ikke fundet, at der til sagen er fremkommet nye væsentlige oplysninger af betydning for ministeriets behandling af sagen.

Ministeriet finder således fortsat ikke, at **Sgr. 1** samt de tre børn efter det oplyste lider af fysiske eller psykiske sygdomme af meget alvorlig karakter, og at der i øvrigt foreligger sådanne omstændigheder, at der er grundlag for at meddele humanitær opholdstilladelse efter bestemmelsen i udlændingelovens § 9 b, stk. 1.

Den omstændighed, at **Sgr. 1** som følge af sine psykiske lidelser er anbefalet traume- og sorgbehandling ved psykolog, kan ikke føre til en ændret vurdering i sagen.

Ministeriet kan i øvrigt henholde sig til begrundelsen i afgørelsen af 22. juni 2004.

Ministeriet skal dog oplyse, at såfremt De på et senere tidspunkt fremkommer med nye væsentlige lægelige oplysninger vedrørende **Sgr. 1's** og de tre børns helbredstilstand, vil ministeriet overveje, om der er grundlag for at genoptage sagen.

..."

I et notat af 16. november 2005 fra Integrationsministeriet om sundhedssystemet og behandlingsmulighederne i Kosovo-provinsen i Serbien og Montenegro står der bl.a. følgende:

"...

2.3. Behandling af psykiske sygdomme i offentligt regi

Behandling ikke eller kun delvis tilgængelig inden for de forespurgte rammer med de forespurgte præparater

- Der findes ingen medicinsk behandling med de fo-

respurgte præparater eller psykoterapi eller psykologhjælp til patienter med psykose, depression eller PTSD.

...

3.3 Behandling af psykiske sygdomme i privat regi mod betaling

Behandling ikke eller kun delvis tilgængelig inden for de forespurgte rammer med de forespurgte præparater:

- Der findes ingen psykoterapi eller psykologhjælp eller mulighed for indlæggelse til patienter med psykoser eller depression.

- Psykiatrisk konsultation (50 Euro pr. konsultation) for patienter med psykoser eller depression er tilgængelig, og en række medicinske præparater er tilgængelige.

- PTSD kan ikke behandles.

..."

I et brev af 26. juni 2006 fra **Person 10**, UNMIK, til **Person 11**, Danish Liaison Officer, står der bl.a. følgende:

"...

In keeping with its 1951 Refugee Convention mandate, UNHCR has refrained from addressing humanitarian categories at length and removed previous medical-based restrictions for those being deported. UNMIK is prepared to accept UNHCR's position on this change too. This should not, however, be understood to mean that limitations in the treatment of serious illnesses have been overcome in Kosovo. UNMIK still requests to be informed of persons proposed for deportation that are suffering from serious medical conditions and we urge the authorities of host countries to ensure that their return to Kosovo does not undermine their health situation. In this regard, it would be helpful, if the host government could agree to

provide the person in question with a sufficient supply of medication and make individual arrangements for the person to actually continue treatment in Kosovo.

..."

I et brev af 3. juli 2006 fra Integrationsministeriet til **Person 10** står der bl.a. følgende:

"...

As I understand of your letter of 26 June 2006 to our Regional Counsellor, Mr. **Person 11**, UNMIK will continue its past practice of following UNHCR's recommendations on the repatriation of persons originating from Kosovo. Based on UNMIK's recommendations, the Danish authorities kindly asks, if UNMIK still finds it necessary for the Danish authorities to provide UNMIK with information on the health status of persons whom Denmark plans to repatriate to Kosovo. At present Denmark forwards a translation of the Ministry's decision regarding application for residence permit on humanitarian grounds, when notifying UNMIK of the repatriation of a person who is suffering from mental illness.

..."

Person 10 besvarede dette brev i et brev af 19. juli 2006, hvor der bl.a. står følgende:

"...

In compliance with this updated policy, it is no longer necessary for Danish authorities to provide information related to the health status of those being repatriated. Accordingly, it is no longer needed to translate and submit to UNMIK health certificates and Ministry of Refugee, Immigration and Integration Affairs' decisions related to the status determination of unsuccessful asylum seekers originating from Kosovo.

For humanitarian reasons, and to ensure that there is adequate care at the airport, UNMIK does continue to request advance notice of those requiring assistance at the airport for health reasons. We are also grateful for your assurances that the Danish authorities will provide a limited medicine supply, when considered necessary, to those being repatriated.

..."

Procedure

Sagsøgerne har til støtte for påstanden over for Flygtninge-nævnet om, at sagen fremmes ved domstolene, gjort gældende, at der er begået en fejl fra Flygtningenævnets side, idet Flygtningenævnet ikke har forholdt sig til sagsøgernes anbringende om, at de skal meddeles opholdstilladelse efter udlændingelovens § 7 som følge af, at tvingende grunde hidrørende fra tidligere forfølgelse medfører, at sagsøgerne ikke skal hjemsendes, uanset om der ikke længere måtte foreligge objektive grunde for at antage, at sagsøgerne ved en hjemsendelse vil blive udsat for forfølgelse. At sagsøgerne nærer en alvorlig subjektiv frygt for at blive udsat for forfølgelse ved en tilbagevenden, er godtgjort ved de foreliggende psykiatriske udtalelser om dem, hvoraf det bl.a. fremgår, at de lider af PTSD. Der er behov for at få en afklaring ved domstolene af, om subjektiv frygt er omfattet af udlændingelovens § 7 og dermed af Flygtningenævnets kompetence eller af udlændingelovens § 9 b og dermed af Integrationsministeriets kompetence. Flygtningenævnets afgørelse er endvidere behæftet med fejl, idet Flygtningenævnet ikke forholder sig til betydningen af **Sgr. 1's** sygdom, ligesom Flygtningenævnet ikke forholder sig til betydningen af, at UNMIK i 2004 afviste at lade myndighederne hjemsende personer, der led af PTSD. Da der således er begået flere sagsbe-

handlingsfejl fra Flygtningenævnets side, er de betingelser, der stilles efter retspraksis for at realitetsbehandle retssager mod Flygtningenævnet uanset udlændingelovens § 56, stk. 8, opfyldt.

Sagsøgerne har til støtte for påstanden over for Integrationsministeriet gjort gældende, at Integrationsministeriets afgørelse ikke indeholder nogen vurdering af, om sagsøgerne som følge af subjektiv frygt for forfølgelse ved en tilbagevenden opfylder betingelserne for humanitær opholdstilladelse, jf. udlændingelovens § 9 b, stk. 1. Integrationsministeriets afgørelse indeholder heller ikke nogen vurdering af, om der i tilfælde af hjemsendelse er en nærliggende risiko for en forværring af sagsøgernes alvorlige sygdomstilstande. Ministeriet har således ikke forholdt sig til, om sagsøgerne kan meddeles opholdstilladelse i overensstemmelse med praksis, hvorefter der kan meddeles humanitær opholdstilladelse til personer, der ved en tilbagevenden til et hjemland med vanskelige levevilkår vil være i risiko for at få eller opleve en forværring af et alvorligt handicap. Der er således begået alvorlige sagsbehandlingsfejl af Integrationsministeriet.

Flygtningenævnet har til støtte for afvisningspåstanden gjort gældende, at domstolsprøvelsen af Flygtningenævnets afgørelse som følge af endelighedsbestemmelsen i udlændingelovens § 56, stk. 8, er begrænset til prøvelse af retsspørgsmål, herunder sagsbehandlingsfejl, ulovlig skønsudøvelse og mangler ved afgørelsesgrundlaget. Sagsøgerne har ikke påvist, at der i denne sag foreligger retsspørgsmål, som kan begrunde en domstolsprøvelse af Flygtningenævnets afgørelse af 14. august 2003. Flygtningenævnet har således inddraget samtlige tilvejebragte oplysninger i relation til

spørgsmålet om, hvorvidt sagsøgerne opfyldte betingelserne for at få opholdstilladelse efter udlændingelovens § 7, stk. 1 eller 2. Flygtningenævnet har ved afgørelsen inddraget samtlige lægeerklæringer og øvrige lægelige oplysninger samt oplysninger om de vanskelige levevilkår i sagsøgernes hjemland. Flygtningenævnet har endvidere vurderet, om stærk subjektiv frygt for forfølgelse ved en hjemsendelse kunne begrunde opholdstilladelse efter § 7, stk. 1 eller 2, idet Flygtningenævnet i afgørelsen af 14. august 2003 udtrykkeligt tog stilling til, om der var grundlag for at meddele sagsøgerne asyl, hvis deres forklaringer om deres oplevelser i hjemlandet blev lagt til grund. Flygtningenævnet har således foretaget en vurdering af, om der forelå objektive forhold, der kunne begrunde en opholdstilladelse på grundlag af sagsøgernes subjektive frygt for forfølgelse ved en hjemsendelse, jf. herved bemærkningerne i Folketingstidende 2001/2002, tillæg A, s. 3996, til den ændring af udlændingelovens § 7, stk. 2, der blev gennemført ved lov nr. 365 af 6. juni 2002. Selve vurderingen af, om sagsøgerne nærer en sådan subjektiv frygt for forfølgelse ved en tilbagesendelse, at betingelserne for at meddele dem asyl efter udlændingelovens § 7, stk. 1 eller 2, er opfyldt, angår Flygtningenævnets bevisbedømmelse og er derfor ikke omfattet af domstolenes prøvelse af Flygtningenævnets afgørelse.

Integrationsministeriet har til støtte for frifindelsespåstanden gjort gældende, at sagsøgerne efter den seneste udrejse ikke er omfattet af udlændingelovens § 9, stk. 2, nr. 5, da deres opholdstilladelse efter Kosovonødloven på tidspunktet for udrejsen den 18. juli 2000 var udløbet, og da de ikke havde nogen fortrydelsesret efter udrejsen af Danmark den 18. juli 2000. Integrationsministeriet har endvidere gjort gældende, at ministeriet ved afslaget på at meddele

sagsøgerne opholdstilladelse efter udlændingelovens § 9 b, stk. 1, har foretaget et lovligt og sagligt juridisk skøn på grundlag af de foreliggende oplysninger inden for rammerne af den nævnte bestemmelse, forarbejderne hertil og administrativ praksis. Ministeriet har inddraget samtlige lægelige oplysninger, der er fremlagt af sagsøgerne. Integrationsministeriet har lagt vægt på, at **Sgr. 1** og sagsøgernes 3 børn ikke aktuelt led af en psykisk eller fysisk sygdom af meget alvorlig karakter, og at der i øvrigt ikke forelå sådanne omstændigheder, at der var grundlag for at meddele dem humanitær opholdstilladelse efter udlændingelovens § 9 b, stk. 1. Vedrørende **Sgr. 2** har Integrationsministeriet lagt vægt på, at da hun er udvist af Danmark med indrejseforbud og ikke har været udrejst, kan hun ikke meddeles opholdstilladelse efter udlændingelovens § 9 b, stk. 1, da hun tidligst vil kunne ansøge om opholdstilladelse efter den nævnte bestemmelse, når indrejseforbuddet er udløbet. Integrationsministeriet har imidlertid også anført i afgørelsen af 22. juni 2004, at selv om **Sgr. 2** ikke havde været udvist med indrejseforbud, forelå der ikke humanitære hensyn af en sådan styrke, at disse afgørende ville tale for, at **Sgr. 2** burde meddeles opholdstilladelse efter § 9 b, stk. 1. Integrationsministeriet vurderede i øvrigt i afgørelsen af 22. juni 2004, at en udvisning af **Sgr. 2** med indrejseforbud ikke måtte antages at virke særligt belastende for hende, jf. udlændingelovens § 26, stk. 1. Integrationsministeriet inddrog i den vurdering samtlige relevante kriterier i henhold til udlændingelovens § 26. Det bestrides, at Integrationsministeriet har anvendt et forkert kriterium ved vurderingen af, om der kunne meddeles sagsøgerne opholdstilladelse efter udlændingelovens § 9 b, stk. 1. Afgørelsen heraf beror på et skøn, og skønnet har været lovligt og sagligt. Det gøres i den forbindelse gældende, at

domstolenes prøvelse af en skønsmåsig afgørelse som den foreliggende er begrænset til prøvelse af, om afgørelsen er baseret på ulovlige kriterier, og om Integrationsministeriet har undladt at inddrage relevante forhold i afvejningen.

Landsrettens begrundelse og resultat

Ad sagsøgernes påstande over for Flygtningenævnet:

Domstolsprøvelse af Flygtningenævnets afgørelser er begrænset til en prøvelse af retsspørgsmål, herunder mangler ved afgørelsesgrundlaget, sagsbehandlingsfejl og ulovlig skønsudøvelse, jf. herved udlændingelovens § 56, stk. 8. De omstændigheder vedrørende begrundelsen i Flygtningenævnets afgørelse af 14. august 2003, sagsøgerne har henvist til som begrundelse for, at retssagen mod Flygtningenævnet skal realitetsbehandles, angår i realiteten den bevisbedømmelse, Flygtningenævnet har foretaget. Sagsøgerne har således ikke godtgjort, at der foreligger noget retsspørgsmål i form af mangler ved afgørelsesgrundlaget, sagsbehandlingsfejl eller ulovlig skønsudøvelse til prøvelse i denne sag.

Landsretten tager derfor Flygtningenævnets afvisningspåstand til følge.

Ad sagsøgernes påstand over for Integrationsministeriet:

Ved afgørelsen af 22. juni 2004 begrundede Integrationsministeriet bl.a. afslaget på at meddele sagsøgerne og deres børn opholdstilladelse efter udlændingelovens § 9 b, stk. 1, med, at sagsøgerne efter det oplyste ikke led af en fysisk eller psykisk sygdom af meget alvorlig karakter. Integrationsministeriet anførte i den forbindelse bl.a., at sænket

stemningsleje, PTSD og forhøjet paranoidt beredskab i en grad, som må kaldes psykotisk, depression og traumatisk stressreaktion ikke er sygdomme, som i sig selv kan begrunde meddelelse af opholdstilladelse efter den nævnte bestemmelse.

Integrationsministeriet har endvidere i afgørelsen af 13. januar 2005 om ikke at genoptage behandlingen af sagsøgernes sag forholdt sig direkte til de lægelige oplysninger om sagsøgernes tilstand, som sagsøgerne havde påberåbt sig, og som svarer til de oplysninger, sagsøgerne har anført til støtte for deres påstand under denne retssag.

Landsretten finder, at Integrationsministeriet herved har foretaget en vurdering af familiens helbredsforhold på baggrund af de foreliggende erklæringer samt har inddraget oplysningerne om sagsøgernes subjektive frygt for forfølgelse ved en hjemsendelse i forbindelse med ministeriets afgørelse af, om betingelserne for at meddele dem opholdstilladelse efter udlændingelovens § 9 b, stk. 1, var opfyldt.

Det fremgår af forarbejderne til udlændingelovens § 9 b, stk. 1 (dagældende § 9, stk. 2, nr. 2), at bestemmelsen har et meget begrænset anvendelsesområde. Da Integrationsministeriet endvidere har foretaget en konkret vurdering af sagsøgernes og deres børns forhold, er der ikke grundlag for at statuere, at Integrationsministeriets skønsudøvelse har været ulovlig eller mangelfuld, ligesom der ikke er grundlag for at tilsidesætte ministeriets skønsmæssige vurdering, der er foretaget i overensstemmelse med lovens forarbejder og med praksis på området.

Integrationsministeriets frifindelsepåstand tages derfor

til følge.

Sagsøgerne skal betale sagsomkostninger til Flygtningenævnet med i alt 13.625 kr. Beløbet dækker 10.000 kr. til Flygtningenævnets udgifter til advokatbistand og 3.625 kr. til materialesamling.

Sagsøgerne skal betale sagsomkostninger til Integrationsministeriet med i alt 21.950 kr. Beløbet dækker 15.000 kr. til Integrationsministeriets udgifter til advokatbistand og 6.950 kr. til materialesamling.

Landsretten har lagt vægt på sagens udfald, domsforhandlingens varighed og på, at de sagsøgte var repræsenteret af samme advokat.

Sagsomkostningerne forrentes efter rentelovens § 8 a.

T h i k e n d e s f o r r e t :

Denne sag afvises fra domstolene for så vidt angår sagsøgerne **Sgr. 1's** og **Sgr. 2's** påstande over for sagsøgte Flygtningenævnet.

Sagsøgte Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integration frifindes.

Sagsøgerne, **Sgr. 1** og **Sgr. 2**, skal betale sagens omkostninger til Flygtningenævnet med 13.625 kr. og til Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integration med 21.950 kr.

De idømte sagsomkostninger skal betales inden 14 dage.

Fritse Hove

John Lundum

Hans-Jørgen Nymark Beck